

**Corpus Juris Canonici, Per Regulas Naturali Ordine
Digestas, Usuque Temperatas, Ex Eodem Jure, Et
Conciliis, Patribus, Atque Aliunde Desumptas, Expositi**

Opus, Tum In Rebus Obscuris Claritate, Tum Dispersis Collectione ac
delectu, in contrariis conciliatione, eximium, simulque Indicibus ac
Præfationibus, Notisque quamplurimis & exquisitis illustratum, ; In Tres
Tomos divisum

Complectens Prolegomena Ad Jus Canonicum In Se Et Universim
Consideratum

Gibert, Jean-Pierre

Coloniæ Allobrogum, 1735

Sectio I. De Constitutionibus, sive Decretalibus Romani Pontificis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-74413](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-74413)

XVIII. Blasphemare Spiritum Sanctum non incongruè videntur, qui contra Sanctos Canones non necessitate compulsi, sed libenter aliquid aut protervè agunt, aut loqui præsumunt, aut facere Volentibus spontè consentiunt, *ibid. post. init.*

XIX. Antiquitati Patres sanxerunt reverentiam, CAUS. IX. QUÆST. III. Cap. 8. *Conquestus est, med.*

XX. Quotiescumque in Gestis Conciliorum discors sententia invenitur, illius sententia magis teneatur, cuius antiquior aut potior extat autoritas. CAUS. XXXIII. QUÆST. II. Cap. 11. *Hoc ipsum fm. §. in fine.* Hic Canon disponetur in Dissertatione de Canonum conciliatione.

XXI. Quicquid contra illorum Definitionem, in quibus Spiritum Sanctum credimus locutum, dictum fuerit; recipere non solum temerarium, sed etiam periculofum esse, non dubitandum. DIST. L. Cap. 58. *Si ille fm.*

XXII. Dominus noster per Prophetam locutus est dicens, *Ne transgrediaris terminos antiquos, quos posuerunt Patres tui;* aliter ne fiat sub Anathematicis vinculo detestamur & contradicimus. *De Sepulturis.* Cap. *Nos Instituta.* §. 1. *fm. LIB. III. DECR. TIT. XXVIII. Cap. 1.*

XXIII. Canonum Statuta custodiantur ab omnibus. *De Constit.* Cap. *Canonum LIB. DECR. TIT. II. Cap. 1. vid. §. 6. sequentium Regul.*

XXIV. Universale Concilium habet auctoritatem immediate à CHRISTO, cui quilibet cuiuscumque status & dignitatis, etiam si Papalis fuerit, obedire tenetur in his, quæ pertinent ad Fidem, & extirpationem Schismatis, & Reformationem Ecclesiæ Dei, in Capite & in Membris, ac pertinentibus ad ea. CONCILIIUM BASILEENSE approbatum in *Conventu Bituricensi, seu Pragmaticâ Sanctione TIT. IV. de Collationibus. Cap. placuit.*

XXV. Alma Mater Ecclesia plerumque nonnulla rationabiliter ordinat & consultè, quæ, suadente Subjectorum utilitate, postmodum consultius ac rationabilius revocat in meliusve commutat. *In VI. de Sent. Excom. Cap. Alma init.*

XXVI. Quædam sunt (in Ecclesiâ Statuta) quæ nulla possunt ratione convelli. DIST. XIV. Cap. 2. *Sicut. init.*

XXVII. Multa sunt, quæ, aut pro necessitate Temporum, aut pro consideratione Ætatum, oporteat temperari. *ibid.*

XXVIII. Alia, quæ per Loca Terrarum Regionefque variantur; totum hoc genus rerum liberam habet observationes. DIST. XII. Cap. 11. *Illa §. 1. alia.*

XXIX. Pleraque Capitula ex Causâ, ex Persona, ex Loco, ex Tempore consideranda sunt. DIST. XXIX. Cap. 1. *Sciendum est.*

XXX. Quod neque contra Fidem, neque contra Bonos Mores injungitur; indifferenter est habendum: & pro eorum, inter quos vivitur, Societate servandum est. DIST. XII. Cap. 11. *Illa §. 2. Quod enim.*

XXXI. Nulla Disciplina in his melior est gravi prudentique Christiano, quam ut eo modo agat, quo agere viderit Ecclesiam, ad quamcumque fortè devenit. *Ibid. §. 1. alia. fm.*

XXXII. Quod per Universæ Ecclesiæ Statuta firmatum est, vel unius Episcopi auctoritati, vel unius Provinciæ Concilio præferendum est. CAUS. II. QUÆST. VII. Cap. 35. *Puto. §. cum Petrus. fm.*

XXXIII. Omnibus modis Ecclesiasticæ Disciplinæ vel Moderationi conveniens est, ut quæ rationabiliter ordinata fuerint vel decisa, nullâ in posterum debeant refragatione turbari. CAUS. XXXV. QUÆST. IX. Cap. 1. *Omnis.*

XXXIV. Qui SS. Patrum Statuta, quæ apud nos Canonum nomine circumscribuntur, non indifferenter recipere vincitur, nec Catholicam & Apostolicam Fidem, nec Sancta Quatuor Evangelia utiliter & efficaciter ad effectum suum retinere vel credere probatur. DIST. XX. Cap. 1. *De Libellis. §. 1. Leo IV.*

Episcopis Britannia an. circ. 850. Vide Epistolam CONCILII BRACCAR. III. an. 571. TOM. V. CONCIL. p. 895. SS. Patres nostri aut Generales Synodos &c. Canonum Statuta ab omnibus intemerata servantur. CONCIL. CABILLON. an. 650. Can. 2. TOM. VI. CONCIL. p. 388. Nihil Fidei sinceritas per diversitatem adversum incurrit, & unitatem Catholicæ Regulæ, varietas nulla discerpit. CONCIL. TOTET. X. an. 656. TOM. VI. CONCIL. pag. 459. Majorum Institutiones & SS. Patrum Decreta convellere; quid aliud est, quam vinculum Societatis CHRISTI abrumpere, & usurpatæ præsumptionis licentiâ Statum totius Ecclesiæ dissipare. CONCIL. TOLET. XII. Cap. 4. an. 681. TOM. VI. CONCIL. p. 1227. Constitutiones contra Canones, & Decreta Præsulum Romanorum, vel Bonos Mores, nullius sunt momenti. HADR. I. an. 785. Cap. 39. TOM. VI. CONC. p. 1835.

XXXV. Constitutio contra Consuetudinem Ecclesiæ non valet, nec in præjudicium aliorum. *De Constitutionibus* Cap. *Cum Omnes LIB. I. DECR. TIT. II. Cap. 6.*

XXXVI. Ecclesiastici rigoris ordo confunditur, si aut temerè illicita præsumantur, aut non concessa impune tententur. CAUS. XXXV. QUÆST. IX. Cap. 2. *Loc.*

XXXVII. Sacri Canones, & Concilia Generalia omnia, nec non alia Apostolica Sanctiones in favore Ecclesiarum, Personarum, Libertatis Ecclesiasticæ, & contra ejus Violatores editæ, exactè ab omnibus observari debent. CONCIL. TRIDENT. SESS. XXV. *de Reform. Cap. 20. med. CONCIL. apud Theodoni Villam an. 835. fm. ex LEONE I. TOM. VII. CONC. p. 1699. Convenerunt Episcopi Viri Sancti, statuerunt, illibatos conservari debere Sacros Canones. AGOARDUS Lugdunensis CONC. TOM. VII. p. 1530. fm.*

SECTIO I.

De Constitutionibus seu Decretalibus Romani Pontificis.

I. **P**apa Lex animata in Terris. GLOSSA in *Cap. Ab Arbitris init. in VI. De Officio Jud. Deleg. LIB. I. TIT. XIV. Cap. 11.*

II. Romanus Pontifex Jura omnia in Scrinio pectoris sui censetur habere. *In VI. de Constitutionibus* Cap. *Licet. init. LIB. I. TIT. II. Cap. 1.*

III. Romano Pontifici semper licuit novas condere Leges. CAUS. XXV. QUÆST. I. Cap. 6. *Sunt Quidam.*

IV. Sciendum verò summopere est, quia inde novas Leges condere potest, undè Evangelistæ aliquid & Prophetæ non dixerunt; ubi verò aperte Dominus vel ejus Apostoli, & eos sequentes SS. Patres sententialiter aliquid definiunt, ibi non novam Legem Romanus Pontifex dare, sed potius quod prædicatum est usque ad animam & Sanguinem confirmare debet. *ibid. CAUS. XXV. QUÆST. I. Cap. 6. Sunt Quidam & Cap. 8. Omne quod.*

V. Si Romanus Pontifex, quod docuerunt Apostoli & Prophetæ, destruere, quod absit, niteretur, non sententiam dare, sed magis errare convinceretur. *ibid.*

VI. Contra Statuta Patrum condere aliquid, vel mutare, nec Apostolicæ quidem Sedis potest auctoritas. *ibid. Cap. 7. Contrâ.*

VII. Decretum Papæ ligat Ignorantes. *In VI. de Præbendis. Cap. Quodam. GLOSSA colligit. fm. LIB. III. TIT. IV. Cap. 40. Textus hic contrarius videtur Cap. 2. de Constitut. in VI. nam docet Legem non ligare eum, qui illam sine suâ culpâ ignorat; sed non est, quia posterior loquitur de Decreto irritante, quod cadit immediate in Actum, illumque irritat, si fiat ab alio, quam ab illo, cui reservatur: sed de hoc dilucidius fusiisque, dum de Mandatis Apostolicis.*

VIII. Papa declarat Oraculo suæ Sanctionis *In VI. de Rato. Cap. unico LIB. III. TIT. XV. Cap. unico. post init.*

IX. Ex Decretali Papæ, quæ dicit, quòd talis res vix fit, colligitur evidenter, quòd fiat. *In VI. de*

de Cognatione Spirituali. Cap. Per Catechismum LIB. IV. TIT. III. Cap. 2.

X. Per Sedis Apostolica Oraculum edocemur. De Majoritate & Obedientiâ. Cap. Per tuas. LIB. I. DECR. TIT. XXXIII. Cap. 7.

XI. Constitutio Apostolica Sedis omnes adstringit. De Constit. Cap. Quoniam in int. init. LIB. I. DECR. TIT. II. Cap. 13.

XII. Ab Apostolicis Institutis nullo recedatur excessu, quia post hoc, multum esse non poterit, si quisquam Apostolicas Regulas in aliquo crediderit negligendas. DIST. XI. Cap. 10. Hoc vestra.

XIII. Cum aliqua Decretalis, de qua merito Judex dubitat, allegatur, si Juri Communi sit consona, secundum eam non metuat judicare. De fide Instrum. Cap. Pastoralis. LIB. II. DECR. TIT. XXII. Cap. 8.

XIV. Non tam ipsius Decretalis, quam Juris Communis autoritate tunc Judex procedere videbitur. *ibid.*

XV. Si Decretalis illa Juri Communi sit dissona; secundum eam non debet Judex judicare. *ibid. fin.* Sed Superiorem consulat super eâ. *ibid.*

XVI. Decretales Epistolæ, quas Beati Papæ diversis Temporibus ab Urbe Româ pro diversorum Patrum consultatione dederunt, venerabiliter sunt suscipiendæ & custodiendæ. DIST. XIX. Cap. 1. Si Romanorum. §. Si ideo. *fin.*

XVII. Quæ Sedes Apostolica pro Catholicâ Fide, Profanis Dogmatibus, pro variis & multifariis Ecclesiæ Necessitatibus, & Fidelium Moribus, diverso Tempore scripsit, omni debent honore præferri, & ab omnibus prorsus in quibuslibet opportunitatibus, Discretionè, vel dispensatione Magistrâ reverenter assumi. DIST. XIX. Cap. 1. Si Romanorum. post init.

SECTIO II.

De Constitutionibus Episcoporum.

I. Constitutiones contra Canones & Decreta Præstulæ Romanorum vel Bonos Mores nullius sunt momenti. DIST. X. Cap. 4. Constitutiones.

II. Statuta quorumcumque Ordinariorum non ligant probabiliter Ignorantes; dum tamen eorum ignorantia crassa non fuerit aut supina. In VI. de Constit. Cap. Ut Animarum. LIB. I. TIT. II. Cap. 2. Quod dicit de Statutis Ordinariorum, locum habet in aliis Constitutionibus, quia nemo tenetur servare quod sine culpâ ignorat, & de hac Ignorantiâ fit sermo.

III. Prudentiæ suæ innititur, Qui ea, quæ sibi agenda vel dicenda videntur, Patrum Decretis præponit. De Constit. Cap. Ne imitaris. LIB. I. DECR. TIT. II. Cap. 5. Eodem recit. lit. quo 2. Pars Primi Cap. ejusd. Tit. Vide Epistolam 2. LEONIS IV. Cap. 6. TOM. VIII. CONC. p. 32. Episcopi & Presbyteri & Reliqui Clerus, cum ad Synodum convenerint, liberè eis tractare & statuerè liceat, quæ SS. Patrum Canonica Censura decrevit. CONC. ROM. sub JOANNE IX. an. 904. Cap. 2. TOM. IX. CONC. p. 503.

IV. Statutum Episcopi non ligat ejus Subditos extrâ Diocesim ipsius. C. 2. Constit. in VI. Idem dic de Statutis Prelatorum Episcopo Superiorum quoad istorum Districtum.

V. Non licet alicui Episcopo vel Sacerdoti omnia Decretalia & Romanorum Pontificum Constituta, quæ de Ecclesiasticis Ordinibus & Canonum promulgata sunt Disciplinis, violare. CAUSA XXV. QUÆST. I. Cap. 9. & QUÆST. II. Cap. 18. Si quis Cap. 7. Institutionis.

VI. Circâ Statutum Ecclesiarum nihil immutari debet in absentia eorum, quorum interest. De Majoritate & Obedientiâ. Cap. Inter 4. LIB. I. DECR. TIT. XXXIII. Cap. 8.

VII. Singuli Episcopi in suis Episcopatibus indicendi Populis suis Festivitates habent potestatem, non generaliter omnibus. De Consecr. DISTINCT. III. Cap. 1. *fin.*

VIII. Cum Religiosi ad Firmam fructus suarum Tom. I.

dare confueverunt Decimarum, si Diocesani Locorum Statutum quoddam de hujusmodi Decimis non locandis Parochialibus Presbyteris ediderunt, per quod utilitas Monasterii non modicum impeditur; Statutum hujusmodi non obstante, suarum Decimarum proventus liberè locare possunt. De Locato & Conducto. Cap. Vestra. LIB. III. DECR. TIT. XVIII. Cap. 2. In integrâ. Gl. in verb. Statuto. Ratio. Statutum illud adversatur Juri Communi, cui Episcopus derogare non potest in præjudicium Subditorum, nisi isti consentiant.

IX. Episcopus in ipsâ Synodo non ducat aliquid statuendum, quod Canonicis obviet Institutis. De Majorit. Cap. Quod super his. med. LIB. I. DECR. TIT. XXXIII. Cap. 9. Ratio. Episcopus illa servare tenetur, & curare, ut à Subditis serventur.

X. Archipresbyteri aliquid contra Episcopi Decretum ordinare non præsumant. de Off. Archipresb. Cap. fin. Ut singula. fin. LIB. I. DECR. TIT. XXIV. Cap. 4.

SECTIO III.

De Constitutionibus factis à Capitulo.

I. Statutum de suppressione Officiorum Capituli à Sede Apostolicâ confirmatum, debet in suo robore permanere, nisi Canonici postea contraverint, aliquem in dictum Officium eligendo. De Constitutionibus. Cap. Cum accessissent. LIB. I. DECR. TIT. II. Cap. 8. Hinc sequitur, quod revocatur hujusmodi Statutum unico actu contrario, quia factum fuerat in utilitatem Capituli, quod Bono suo renunciare potuit.

II. Constitutio facta à Capitulo, etiam à Sede Apostolicâ confirmatum de figendo certo numero Canonicorum, intelligenda est, nisi in tantum excreverent Ecclesiæ Facultates, quod pluribus Canonicis possent sufficere competenter. *ibid.* Cap. Cum Ferrariensis. LIB. I. DECR. TIT. II. Cap. 9.

III. Non licet Canonicis Constitutionem facere de immutando, Canonicorum numero, non immutatis redditibus. *ibid.* Cap. Ex parte. seu Cap. 12. Id vetat inde sequens immutatio Cultus Divini.

IV. Statutum Capituli, quo Divinus Cultus sine causâ minuitur, etiam si fuisset à Sede Apostolicâ confirmatum, non valet. *ibid.* Cap. 12. Ex parte. Constitutioni suæ derogat Capitulum, quod, etiam protestando, agit, contra Constitutionem. *ibid.* Cap. 9. Cum Ferrariensis.

V. Statutum factum à Capitulo, continens inæqualitatem respectu proventuum Præbendarum, invalidum est, nisi omnes, quorum interest, consenserint. Cap. 6. de Constit.

VI. Capitulum sine consensu Episcopi Antiquas Ecclesiæ Consuetudines, seu Statuta mutare non valet. C. 9. de Consuet. Ex hoc Textu colligitur, quod in Ecclesiâ, omnia fieri debent de Consensu Episcopi & Canonicorum, nisi Consuetudo sit in Contrarium.

Inter illa, quæ dicta sunt de Statutis Capituli, non pauca sunt, quæ conveniunt cuivis alii Corpori, quia respiciunt Capitulum, prout Corpus est.

SECTIO IV.

Ad quæ se extendat Lex seu Constitutio.

I. Constitutio respicit tantum futura, & non præterita, nisi nominatim de præteritis, in eâ caveatur. De Constitutionibus. Cap. Cognoscetes. & Cap. Quoniam LIB. I. DECR. TIT. II. Cap. 2. & Cap. 13.

II. Quoties Novum, quod statuitur, ita solet futuris formam imponere, ut multis dispendiis præterita non commendet: ne detrimentum, antè prohibitionem, possint Ignorantes incurrere, quod eos postmodum dignum est vetitos sustinere. De Constit. Cap. Cognoscetes. §. LIB. I. DECR. TIT. II. Cap. 2.

e III. Ubi